

DİYARBAKIR ADALET KOMİSYONU
CEZA İNFAZ KURUMLARI VE TUTUKEVLERİ İZLEME KURULUNA

BİLGİ EDİNME BAŞVURUSUNDA

BULUNAN KURUM : DİYARBAKIR BAROSU

ADRES : ADLİYE SARAYI KAT: 4 KAT NO: 263
YENİŞEHİR/DİYARBAKIR

TELEFON : (0412) 224 44 41

E-POSTA : diyarbakirbarococukhaklari@gmail.com

KONU : 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında Bilgi Edinme Başvurusu HK.

TARİH : 31/07/2025

Diyarbakır Barosu olarak, 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında, Diyarbakır Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'na ait çeşitli faaliyetler ile ilgili olarak **aşağıdaki** bilgilere erişim talep etmekteyiz.

Bu bilgiler, çocukların psikolojik ve fiziksel **sağlığının** korunması, etkin bir şekilde eğitim alabilmeleri ve sosyal hizmetlerden yararlanabilmeleri adına büyük önem arz etmektedir.

Gerekçe:

1-) Çocuk Hakları Sözleşmesi (1989)

1989 yılında Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen Çocuk Hakları Sözleşmesi (ÇHS), devletlerin çocukların yaşamını, gelişimini, sağlığını ve eğitimini koruma yükümlülüğünü belirlemiştir. Türkiye, 1990 yılında bu sözleşmeyi kabul etmiştir. Sözleşmenin en temel ilkelerinden biri, çocukların en iyi çıkarlarının gözetilmesidir (Madde 3). Bu bağlamda, **çocukların** bulunduğu cezaevlerinde de bu ilkeler doğrultusunda yaşam koşullarının iyileştirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, başvurduğumuz bilgilerin alınması, sözleşme yükümlülüklerine de dayanmaktadır.

2-) Türk Medeni Kanunu

Türk Medeni Kanunu'nun Çocukların Korunması başlıklı hükümleri, çocuğun iyiliğinin korunmasını esas almakta ve çocuğun gelişim haklarının önündeki engellerin kaldırılmasını istemektedir (Madde 413). Çocukların sağlıklı bir şekilde gelişebilmeleri için eğitim, psikolojik destek ve güvenli bir yaşam alanına ihtiyaçları vardır. Cezaevlerinde tutulan çocukların da bu haklardan eksiksiz bir şekilde yararlanmaları gerektiği açıktır.

3-) Çocuk Koruma Kanunu (No: 5395)

2005 yılında yürürlüğe giren Çocuk Koruma Kanunu, çocuğun korunmasına yönelik devletin sorumluluğunu **açıkça belirtmiştir**. Kanun, çocuğun fiziksel, ruhsal, cinsel ve psikolojik korunması için çeşitli düzenlemeler getirmektedir. Çocukların cezaevlerinde de bu haklardan yararlanabilmesi adına, gerekli koruma ve **destekleyici** faaliyetlerin uygulanması gerekmektedir. Çocukların psiko-sosyal gelişimlerini destekleyecek etkinlikler, eğitim ve spor gibi faaliyetler bu kanun çerçevesinde önemli bir yer tutmaktadır (Madde 4). Başvurumuz, bu hakların kurumda sağlanıp sağlanmadığının denetlenmesi adına önemlidir.

4-) Ceza İnfaz Kanunu (No: 5275)

Ceza İnfaz Kanunu çerçevesinde çocukların cezaevlerinde de rehabilitasyon ve iyileştirme süreçlerinden geçmesi sağlanmalıdır. Ceza İnfaz Kanunu, çocukların eğitim alma, psiko-sosyal destek görme ve rehabilitasyon faaliyetlerine katılma haklarını teminat altına almaktadır (Madde 84). Bu bağlamda, başvurumuza dayanarak, cezaevinde bulunan çocukların, etkinliklere katılımı ve rehabilitasyon süreçleriyle ilgili bilgi edinmek, hukuki bir zorunluluktur.

5-) Eğitim Hakkı ve Zorunlu Eğitim

Milli Eğitim Temel Kanunu (No: 1739), çocukların eğitim alma hakkını güvence altına almış ve devletin çocuklara eğitim sağlama yükümlülüğünü düzenlemiştir. Cezaevlerinde bulunan çocukların eğitim haklarının da devlet tarafından sağlanması gerekir. Başvurumuzda, eğitim koşullarının ne şekilde düzenlendiğine dair bilgi edinmek, bu yükümlülüğün yerine getirilip getirilmediğini denetlemek amacını taşımaktadır.

6-) Psiko-sosyal Destek ve Sağlık Hizmetleri

Çocukların psiko-sosyal gelişimi ve ruhsal sağlıkları cezaevlerinde tutulmaları durumunda önemli bir konudur. Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu (No: 3359) ve Çocukların Psiko-Sosyal Destek Hakları kapsamında, çocukların cezaevlerinde fiziksel ve psikolojik sağlıklarının korunması için düzenli sağlık ve psiko-sosyal destek hizmetleri verilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu kanunlar, çocukların mağduriyetini engellemek adına psikolojik danışmanlık ve terapi hizmetlerinin sağlanmasının gerekliliğini vurgulamaktadır.

7-) Çocukların Güvenli Ortamlarda Yaşama Hakkı

Çocukların güvenli ortamlarda yaşama hakkı, Çocuk Hakları Sözleşmesi ve Çocuk Koruma Kanunu'nun temel ilkelerindendir. Cezaevlerinde çocukların fiziksel ve psikolojik zorbalığa uğramamaları, güvenli yaşam alanlarında barındırılmaları gerektiği için, başvurduğumuz bu talepler, çocukların güvenliğinin ve sağlıklı gelişimlerinin korunmasına yönelik bir denetim çağrısıdır.

Sonuç olarak, cezaevinde tutulan çocukların haklarının korunması, gelişimlerinin desteklenmesi, eğitim ve psikolojik destek alabilmeleri için gerekli düzenlemelerin yapılması kanuni bir zorunluluktur. Çocuk Koruma Kanunu, Türk Medeni Kanunu, Çocuk Hakları Sözleşmesi ve diğer ilgili mevzuatlar, çocukların en iyi çıkarlarının gözetilmesi gerektiğini belirtmektedir. Bu başvuru, çocukların bu haklardan eksiksiz faydalanmalarını sağlamak için **yapılmıştır**.

Aşağıda belirtilen konularda tarafımıza bilgi verilmesini saygılarımızla arz ederiz:

A. Kurum İçi Faaliyetlere Katılım Hakkına İlişkin

1. Diyarbakır Çocuk Ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda; erkek çocukların ihtiyaçları, gelişimi ve psikolojik durumları göz önünde bulundurularak **yeterli** çeşitlilikte etkinlik ve kurslar var mı? Varsa **şu** an mevcut kurslar neler? Çocukların etkinliklere katılımının, sayısal verilerini tarafımızla paylaşılmasını talep ederiz.
2. Kurum içerisinde çocuğun psiko-sosyal gelişimini destekleyecek hangi birimler bulunmaktadır? Kurum içerisinde çocukların kişisel gelişimini destekleyecek toplu panel, sohbet, söyleşi tarzı etkinlikler yapılmakta mıdır? Yapılıyorsa hangi sıklıkta ve hangi **konularda** etkinlikler yapılmaktadır?
3. Erkek çocukların gelişimi ve psikolojik durumları göz önünde bulundurularak kurumda verilen **etkinlik**, kurs ve faaliyetler ne zaman hangi sıklıkla yapılmaktadır?
4. Erkek çocukları için spor faaliyetleri var **mıdır**?
5. Erkek çocukları **Spor** faaliyetleri için **kullanılacak** olan malzemeler neler ve sayıları kaç tanedir?

Çocukların spor faaliyetlerine katılımları ne zaman ve çocuklar spor faaliyetlerinden ne kadar süre ile faydalanmaktadır?

6. Diyarbakır Çocuk Ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda erkek çocuklarının gelişimine uygun olarak oyun salonları var mıdır? Varsa hangi sıklıkta bu oyun salonlarından faydalanmaktadır?
7. Eğitime devam eden kaç çocuk vardır? Çocukların eğitime devam etmesi için kurumda nasıl çalışmalar yapılmaktadır? Zorunlu eğitim sistemi uygulanmakta mıdır? Eğitim materyallerine erişimleri ne şekilde sağlanmaktadır?

B. Psikolojik Destek ve Danışmanlık Hizmetleri

1. Çocukların kuruma girişinde ve kurumda tutuldukları süre boyunca psiko-sosyal destek servisi tarafından ne sıklıkla takipleri yapılmaktadır?
2. Kurumda tutulan çocuklara psiko-sosyal servis tarafından ilaç verilmekte midir? Eğer verilmekte ise; psikiyatrik ilaçlar neye göre verilmekte ve takibi nasıl yapılmaktadır?
3. Terapist ile danışan arasındaki görüşme gizliliği nasıl sağlanmaktadır?
4. Kurumda tutulan çocuklar arasında akran zorbalığı var mıdır? Eğer varsa; bu eylemi gerçekleştiren çocuk ile eylemden etkilenen çocuğa psiko-sosyal destek verilmekte midir? Takibi nasıl yapılmaktadır?

C. Güvenli Fiziksel Ortamların Oluşturulması

1. Çocukların akranları tarafından zorbalığa maruz kalabileceği ortamları minimize etmek için cezaevlerinde güvenli ve denetimli alanlar var mıdır?
2. Akran zorbalığı fiili gerçekleştiği zaman ne kadar zaman diliminde ve ne şekilde infaz koruma memuru tarafından müdahale edilmektedir? Müdahale sonrasında ne gibi önlemler alınmaktadır?
3. Akran zorbalığı eylemini gerçekleştiren çocuk ile eylemden etkilenen çocuğa sağlık birimi tarafından ne şekilde müdahale edilmektedir?
4. Akran zorbalığı neticesinde çocuklar soruşturmaya tabi tutulduğunda bu husus hakkında çocuklara dosyaları hakkında yazılı bilgi verilmektedir? Çocuğun avukatına ve dosyasına erişimi sağlanmakta mıdır? Sağlanıyorsa çocuğun dosyaya ve avukatına erişimi nasıl sağlanmaktadır?
5. Akran zorbalığı eylemini gerçekleştiren çocuk hakkında disiplin soruşturması nasıl yürütülmektedir? Çocuğun savunma hakkı nasıl sağlanmaktadır?
6. Kurum tarafından çocuğa dilekçe hakkının kullanılmasına ilişkin bilgilendirme yapılmakta mıdır? Dilekçe hakkını kullanan çocuğa alındı belgesi verilmekte midir?
7. Herhangi bir acil durumda çocuklar tarafından kullanılacak; acil durum sinyalleri, dijital bildirim sistemleri ve mobil uygulamalar var mıdır? Varsa nerelerde bulunmaktadır? Bu gibi aletler kullanılarak, zorbalık vakaları anında raporlanarak müdahale edilebiliyor mu?
8. Kapalı alanlarda güvenliği artırmak amacıyla, sürekli gözetim sistemleri var mıdır? Ve düzenli denetimler uygulanmakta mıdır?
9. Güvenli **oyun** ve dinlenme alanları oluşturularak, çocukların fiziksel ve duygusal **olarak** korunmaları sağlanmakta mıdır?

10. Çocukların tutulduğu toplu yaşam alanlarını gören kameraların takibini yapan yeterli donanım ve teknik ekip bulunmakta mıdır? Koğuşlarda bulunan akvaryum diye tabir edilen, çocukların takip edildiği kısımlarda infaz koruma memurları tarafından kesintisiz takip yapılmakta mıdır?
11. Çocukların tutulduğu koğuşlardaki kapasite ne kadardır? Kapasitenin aşıldığı durumlar oluyor mu? Oluyorsa çocukların tutulma koşulları ne şekilde düzenlenmektedir?
12. Çocukların tutulduğu koğuşlarda temizlik nasıl ve kim tarafından sağlanmaktadır? Kurum tarafından yatak, yastık, nevresim takımları ne şekilde verilmektedir? Hangi **sıklıkla** değiştirilmektedir?

Yukarıda detaylı olarak sunulan gerekçelerimizle birlikte, çocuğun Üstün Yararı İlkesi Gereğince bu soruların cevaplandırılması Çocuk ile alakalı kanun koyucunun amacı ile bağdaşmakta olup en kısa sürede bilgilendirilmek üzere geri dönüş yapmanızı rica ederiz.

Diyarbakır Barosu
Av. Metin ARKAŞ